

רשומות

הצעות חוק

4 במאי 1982

1580

נ"א באייר התשמ"ב

זמח

196

חוק העונשין (תיקון מס' 21), התשמ"ב-1982

חוק העונשין (תיקון מס' 21), התשמ"ב—1982

1. בחוק העונשין, התשל"ז—1977 (להלן — החוק העיקרי), בסעיפים 40, 61 ו-77, בכל מקום שבו נאמר "לירות" יבוא "שקלים".

תיקון סעיפים
40, 61 ו-77

2. אחרי סעיף 63 לחוק העיקרי יבוא :

הוספת סעיף 64

64. (א) שר המשפטים רשאי, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של

"עדכון קנסות"

הכנסת, לשנות בצו את שיעורי הקנסות הקבועים בכל חוק, בשים לב לשינויים שחלו במדד מן המדד שפורסם בחודש שבו הם נקבעו לאחרונה.

(ב) לא יוגדלו שיעורי קנסות לפי סעיף זה לפני שחלפה שנה מיום ההגדלה הקודמת.

דברי הסבר

(ב) סעיף זה לא יפגע בהוראה המסמיכה את בית המשפט לקנוס בסכומים העולים על הסכומים האמורים בסעיף קטן (א) או בהוראות סעיף 63.

(ג) מקום שקבוע בחוק לעבירה נמשכת קנס נוסף לכל יום של עבירה רשאי בית המשפט להטיל, במקום אותו קנס — קנס עד 5,000 לירות.

(ד) סעיף זה אינו בא לשנות מסכומים שבית המשפט מוסמך להטיל בקנס בשל אי-ציות לצו בענין עדות או המצאת מסמכים או בשל בזיון בית משפט.

"פיצוי"

77. הורשע אדם, רשאי בית המשפט לחייבו, בשל כל אחת מן העבירות שהורשע בהן, לשלם לאדם שניזוק על ידי העבירה סכום שלא יעלה על 50,000 לירות לפיצוי הנזק או הסבל שנגרם לו.

שיעורי הקנסות והפיצויים שמוצע לתקנם, נקבעו בתיקון מס' 9 לחוק העונשין, התשמ"ב—1980. מוצע לעדכןם על ידי הכפלתם בעשר, בהתאם לשינויים שחלו בערך המטבע מאז נקבעו השיעורים בהצעת החוק של התיקון האמור, דהיינו, מז' באב התשל"ט (1 באוגוסט 1979).

בשל הירידה בערך המטבע יש לנקוט בפעולת סעיף 2 לוח עדכון כדי לשמור על הערך האמיתי של הקנסות. מוצע להסמיך את שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לעדכן בצו את שיעורי הקנסות וכן את שיעורי הפיצויים שמוסמך בית המשפט הדין בענין פלילי לפסוק לטובת הקרבן.

סעיף 1 סעיפים 40, 61 ו-77 לחוק העונשין קובעים:

"עבירות שלא נקבע להן עונש"

40. עבירה שנקבעה בחוק לפני י"ט באלול תשי"ד (17 בספטמבר 1954) ולא נקבע לה עונש, רשאי בית המשפט להטיל —

(1) מקום שהעבירה היא עוון — מאסר עד שלוש שנים או קנס עד 250,000 לירות או שני הענשים כאחד;

(2) מקום שלא נאמר שהעבירה היא עוון — מאסר עד שבעה ימים או קנס עד 10,000 לירות או שני הענשים כאחד.

"שיעור הקנסות"

61. (א) על אף האמור בכל חוק, מקום שהוסמך בית המשפט בחוק להטיל קנס, רשאי הוא להטיל —

(1) אם קבוע לעבירה עונש מאסר עד ששה חדשים או קנס בלבד, או קנס שלא נקבע לו סכום — קנס עד 50,000 לירות;

(2) אם קבוע לעבירה עונש מאסר למעלה מששה חדשים ולא יותר משנה — קנס עד 100,000 לירות;

(3) אם קבוע לעבירה עונש מאסר למעלה משנה ולא יותר משלוש שנים — קנס עד 250,000 לירות;

(4) אם קבוע לעבירה עונש מאסר למעלה משלוש שנים — קנס עד 750,000 לירות.

1 ס"ח התשל"ו, עמ' 236; ההשל"ח, עמ' 50, 53, 111, 143; התשל"ט, עמ' 38, 43; התשמ"ב, עמ' 3, 40, 60, 62, 95, 112, 129; ה"ח התשמ"ב, עמ' 14.

(ג) בסעיף זה —

"מדד" — מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;
"קנסות" — לרבות תקרות לקנסות שהחוק מסמך לקבוע ולרבות תקרת הפיצויים האמורה בסעיף 77."

תיקון סעיף 67

3. בסעיף 67 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) שיעור התוספת יהיה מאה אחוזים מן הקנס או מחלקו שלא שולם, לפי הענין; בתום כל תקופה של ששה חדשים שעברו מן המועד הקבוע — מאה אחוזים נוספים מן הקנס או מחלקו כאמור."

תיקון פקודת הפרשנות

4. בפקודת הפרשנות², בסעיף 16(2), במקום "עשרת אלפים לירות" יבוא "על הקנס הקבוע בסעיף 40(2) לחוק העונשין, התשל"ז—1977".

דברי הסבר

קנס במועד ולהעמידו על מאה אחוזים מדי ששה חדשים. שיעור כמוצא נקבע בחוק הקיים רק לגבי עבירות קנס. כדי להפוך את האיחור בתשלום הקנס לבלתי כדאי, מן הראוי להעלות את תוספת הפיגור גם ביחס לעבירות אחרות. מאותן סיבות מוצע לבטל את התקרה של 500 אחוזים שנקבעה בחוק הקיים לגבי עבירות קנס, וכן לבטל את סכומי המינימום.

סעיף 4 סעיף 16(2) לפקודת הפרשנות קובע:

"16. מקום שהחוק מעניק לרשות את הסמכות להתקין תקנות, יהיו ההוראות הבאות חלות לגבי התקנתן וכות פעולתן של תקנות אלו, אם אין כוונה אחרת משה מעת —

(2) מותר לקבוע בתקנות, כי כל העובר על הוראה מהוראותיהן, יהא צפוי לקנס שנקבע בתקנות או לתקופת מאסר שנקבעה בהן או לשני העונשים כאחד, ובלבד שהקנס לא יעלה על עשרת אלפים לירות ותקופת המאסר לא תעלה על ששה חדשים; והוא כשאין באותו חוק הוראה אחרת";

מאותן סיבות שפורטו בדברי ההסבר לסעיף 1, מוצע להכפיל בעשר את שיעור הקנס שניתן לקבוע בתקנות. כדי לפשט עדכון שיעור הקנס בעתיד בהתאם לשינויים בערך המטבע, מוצע לקשור את שיעור הקנס לסעיף 40(2) לחוק העונשין, התשל"ז—1977, שצוטט לעיל בדברי ההסבר לסעיף 1. עדכון הסעיף שבחוק העונשין יגרום לעדכון הסעיף בפקודת הפרשנות.

מאחר שבחוקים מסויימים נקבעה תקרת מסגרת כללית לקנסות, ולא שיעורים מפורטים לקנסות, מוצע להסמיך את שר המשפטים לעדכן גם תקרות אלה.

הסמכות המוצעת של שר המשפטים הינה סמכות עדכון בלבד; סמכות שינוי ריאלי בעונש תישאר בידי המתוקף הראשי.

עם זאת, וכדי להקל על המערכות המיכוניות, רשאי שר המשפטים שלא לדייק לחלוטין בעדכון הסכומים לפי העלייה המלאה של המדד אלא למשל לקבוע סכום מעוגל קרוב.

סעיף 3 סעיף 67 לחוק העיקרי קובע:

"תוספת פיגור על אי תשלום קנס

67. (א) קנס שלא שולם, כולו או מקצתו, במועד הקבוע, תיוסף עליו תוספת פיגור (להלן — התוספת).

(ב) שיעור התוספת יהיה עשרים אחוזים מן הקנס או מחלקו שלא שולם, לפי הענין, ולא פחות מחמישים לירות, ובתום כל תקופה של ששה חודשים שעברו מן המועד הקבוע — עשרים אחוזים נוספים מן הקנס או מחלקו כאמור, ולא פחות מעשר לירות; היה הקנס בשל עבירה שנקבעה כעבירת קנס, יהיה שיעור התוספת האלה מאה אחוזים ובלבד שלא יעלה צירופם על תש מאות אחוזים."

בעקבות ירידת ערך המטבע בשנים האחרונות מוצע לקבוע שיעור אחיד לתוספת הפיגור בשל אי תשלום

2 דיני מדינת ישראל נוסח חדש 1, עמ' 2; ס"ח התש"ס, עמ' 61.

5. בחוק סדר הדין הפלילי, התשכ"ה—1965, בסעיף 201א(ב), בכל מקום שבו נאמר "לירות" יבוא "שקלים". תיקון חוק סדר הדין הפלילי
6. בפקודת העיריות, בסעיף 254 ובסעיף 265(ב), בכל מקום שבו נאמר "לירות" יבוא "שקלים". תיקון פקודת העיריות
7. בפקודת המועצות המקומיות, בסעיפים 23 ו-26א, בכל מקום שבו נאמר "לירות" יבוא "שקלים". תיקון פקודת המועצות המקומיות

דברי הסבר

(ב) לא נקבע עונש בחוק העזר, יהיה דינו של העובר עליו קנס שלא יעלה על אלף לירות לכל עבירה, ובעבירה נמשכת — קנס נוסף שלא יעלה על מאה לירות בעד כל יום שבו נמשכת העבירה לאחר הודעה או הרשעה כאמור.

"עבירת קנס"

265. (א) השר, בהסכמת שר המשפטים, רשאי, בצו ברשומות, להודיע כי עבירה על הוראה פלוגית בחוק עזר של עיריה היא עבירת קנס.

(ב) השר יקבע בצו ברשומות —

(1) את שיעור הקנס לכל עבירת קנס, ובלבד שלא יעלה על אלפיים וחמש מאות לירות;

מוצע להכפיל בעשר את תקרת שיעורי הקנסות שרשאית עיריה לקבוע בחוקי-עזר, מן הטעמים שפורטו בדברי ההסבר לסעיף 1.

סעיפים 23 ו-26א לפקודת המועצות המקומיות סעיף 7 מיות קובעים:

"הוראות בדבר קנסות והוצאות"

23. בחוק עזר כאמור, רשאית המועצה לקבוע קנסות על העובר עליו שלא יעלו על עשרת אלפים לירות לכל עבירה, ובעבירה נמשכת — על סכום נוסף של ארבע מאות לירות בעד כל יום שבו נמשכת העבירה לאחר הודעה בכתב מטעם ראש המועצה או הממונה בדבר העבירה, או לאחר הרשעה; לא נקבע עונש בחוק העזר, יהיה דינו של העובר עליו קנס שלא יעלה על אלף לירות לכל עבירה, ובעבירה נמשכת — קנס נוסף שלא יעלה על מאה לירות בעד כל יום שבו נמשכת העבירה לאחר הודעה או הרשעה כאמור.

"עבירת קנס"

26א. (א) השר, בהסכמת שר המשפטים, רשאי, בצו

סעיף 201 לחוק סדר הדין הפלילי, התשכ"ה—1965 (סעיף 221 בנוסח המשולב שייכנס לתוקף ביום י' בתמוז התשמ"ב (1 ביולי 1982)), קובע:

"קביעת עבירות קנס"

201א. (א) שר המשפטים רשאי לקבוע שעבירה על הוראה פלוגית, שאיננה פשע, היא עבירת קנס, דרך כלל או בתנאים או בסייגים שקבע; היתה העבירה קבועה בחוק, או על פי חוק, ששר אחר ממונה על ביצועו, תהיה קביעת שר המשפטים טעונה הסכמת אותו שר (להלן — השר הממונה).

(ב) קבע שר המשפטים שעבירה פלוגית היא עבירת קנס, יקבע את שיעור הקנס, ורשאי הוא לקבוע שיעורים שונים לעבירה חוזרת או נוספת שעבר אותו אדם בהתחשב בנסיבות או ביצוע העבירה, ובלבד ששיעור קנס לא יעלה על השיעור שנקבע לו בחיקוק הקובע את העבירה או על 2,500 לירות לגבי עבירה ראשונה ועל 5,000 לירות לגבי עבירה חוזרת או נוספת, לפי הסכום הנמוך יותר.

(ג) קביעת שר המשפטים לסי סעיף זה טעונה אישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.

מוצע להכפיל בעשר את תקרת שיעור הקנסות ששר המשפטים רשאי לקבוע לגבי עבירות קנס, מהסיבות שפורטו בדברי ההסבר לסעיף 1.

סעיפים 254 ו-265 לפקודת העיריות קובעים:

"הפלת קנסות"

254. (א) בחוק עזר כאמור, רשאית העיריה לקבוע קנסות על העובר עליו, שלא יעלו על עשרת אלפים לירות לכל עבירה, ובעבירה נמשכת — על סכום נוסף של ארבע מאות לירות בעד כל יום שבו נמשכת העבירה לאחר הודעה עליה בכתב מטעם ראש העיריה או לאחר הרשעה.

3 ס"ח התשכ"ה, עמ' 161; התש"ם, עמ' 61.

4 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197; ס"ח התש"ם, עמ' 61.

5 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256; ס"ח התש"ם, עמ' 61.

תיקון פקודת
המבחן

8. בפקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט—1969 *

- (1) בסעיף 11(1), במקום "50,000 לירות" יבוא "הסכום הקבוע בסעיף 77 לחוק העונשין, התשל"ז—1977";
(2) בסעיף 20(2), המלים "150 לירות" — יימחקו.

תיקון תקנות
ההגנה (שעת
חירום)

9. בתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945, בתקנה 56א(2)(II), במקום "מאתיים לירות" יבוא "הקנס הקבוע בסעיף 40(2) לחוק העונשין, התשל"ז—1977".

דברי הסבר

(2) להטיל על הנבחן קנס 150 לירות בלי לפגוע בהמשך תקפו של צו המבחן, ואם לאחר מכן יבוא בית משפט להטיל עונש על הנבחן לפי סעיפים 16 או 17 או סעיף זה, יובא הקנס האמור בחשבון בקביעת הסכום של אותו עונש;

(3) אם ניתן צו המבחן בלא הרשעה על העבירה שבגללה ניתן — להרשיע את הנבחן ולהטיל עליו עונש, ואם ניתן צו המבחן לאחר הרשעה כאמור — להטיל על הנבחן עונש, הכל כפי שביית המשפט היה רשאי להטיל על הנבחן אילו זה עתה הורשע בפניו על אותה עבירה.

1. מוצע להכפיל בעשר את שיעור הפיצויים שרשאי בית המשפט לפסוק בצו מבחן לטובת נפגע כדי לפשט את הליך העדכון של סכום זה, מוצע לקשור ענין זה לסעיף 77 לחוק העונשין, התשל"ז—1977. עדכון סעיף הפיצויים בחוק העונשין יגרום לעדכון הסעיף בפקודת המבחן.

2. מוצע לאחד את שיעור הקנס שניתן להטיל על נבחן עם שיעור הקנס שנקבע בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז—1977, בו מוצע להסמיך את בית המשפט להטיל קנס עד 50,000 שקלים בגין עבירה שנקבע לה קנס ללא סכום מפורט.

בתיקון 56 לתקנות ההגנה (שעת חירום), סעיף 9 1945 נקבע, בין היתר:

"56א. (1) נוסף על כל בתי-משפט צבאיים שנתכוננו לפי תקנה 13, רשאי הרמטכ"ל לכונן אותם בתי-משפט צבאיים שיורכבו מקצין יחיד בעל כתב-מינוי בחילות הממשלה אשר נתמנה בחתימת ידו של הרמטכ"ל, שיראם נחוצים לתכליותיהן של התקנות האלה, וכל בית-משפט כזה יהיה קרוי להלן "בית-משפט צבאי תכוף".

(2) הוראותיהן של התקנות האלה תחולנה על בתי-משפט צבאיים תכופים, כאילו היו בתי-משפט צבאיים, פרט לכך —

ברשומות, להודיע כי עבירה על הוראה פלוגית בחוק עור של מועצה מקומית היא עבירת קנס.

(ב) השר יקבע בצו ברשומות —

(1) את שיעור הקנס לכל עבירת קנס, ובלבד שלא יעלה על אלפיים וחמש מאות לירות;
מוצע להכפיל בעשר את תקרת שיעורי הקנסות שרשאית להטיל מועצה מקומית, מן הטעמים שפורטו בדברי ההסבר לסעיף 1.

סעיף 8 סעיפים 11 ו-20 לפקודת המבחן קובעים: "חייב בפיצויים ובהוצאות

11. ניתן צו מבחן, רשאי בית המשפט, אם ראה לנכון —

(1) להורות לנבחן, מיד לאחר מתן הצו, לשלם לנפגע סכום, שלא יעלה על 50,000 לירות, לשם פיוס או פיצוי על כל נזק שנגרם לו באותה עבירה; הוראה זו לא תפגע בזכות הנפגע ל"דייה";

(2) להורות לנבחן לשלם את הוצאות המשפט, כולן או מקצתן, לרבות הוצאות העדים, ולקבוע שיעורים לתשלום כאמור;

(3) להורות לנבחן, או להוריו — אם הוא קטין, להחזיר למדינה את ההוצאות, כולן או מקצתן, הכרוכות במילוי התנאים שנקבעו בצו כדי להבטיח את שלימו הנפשי והגופני של הנבחן ואת שיקומו החברתי, ובלבד שיש לו או להם האמצעיים לכך.

"ידן הנבחן שלא ציית לצו

20. הוכח להנחת דעתו של בית המשפט שנתן את צו המבחן, שהנבחן לא מילא אחרי הוראה מהוראותיו של צו המבחן, רשאי בית המשפט לעשות אחד מאלה:

(1) להזהיר את הנבחן בלי לפגוע בהמשך תקפו של צו המבחן;

6 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 14, עמ' 312; ס"ח התש"ס, עמ' 62.
7 ע"ר 1945, תוס' 2, עמ' 1055.

דברי הסבר

המקובלים בעבירות שונות ובלא כל יחס לסמכותו של בית משפט זה לגזור מאסר לנאשם.

כדי לפשט את עדכון שיעור הקנס, מוצע להצמידו לשיעור הקנס שנקבע בסעיף 40(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, שהוא שיעור הקנס הנמוך בסולם שיעורי הקנס הקבועים באותו חוק.

שינוי תוספת הפיגור על אי תשלום קנס סעיף 10 מחייב היערכות של גורמי הגביה בטפסים, הנתיבות וכיוצא באלה. מוצע לתת פרק זמן להיערכות זו.

(I) שבית-משפט צבאי תכוף יישב בדין באוהם זמנים ומקומות, שיוורה אותם הקצין המהווה אותו בית-משפט;

(II) שלבית-משפט צבאי תכוף לא תהיה סמכות לגזור פסק-דין של מיתה או לגמול מאסר העולה על שתי שנים או קנס העולה על מאתיים לירות או אותו מאסר-וקנס גם יחד;

מוצע להעלות את שיעור הקנס שרשאי להטיל בית משפט צבאי תכוף; סכום הקנס נקבע ב-1945 ולא עודכן מאז. לכן הוא עומד בלא כל יחס לשיעורי הקנסות